

ехокардіографічних показників (зменшення ЛП/Ао на 12%, підвищення ЗАА на 93,6% до 21-го дня терапії).

Висновки. Отримані результати підтверджують тісний взаємозв'язок між антиоксидантним статусом і функціональним станом серця у собак із МДМК. Під впливом гумінових речовин відновлюється фізіологічна кореляція між активністю антиоксидантних ферментів, покращуються показники електричної стабільності міокарда. Антиоксидантна терапія гуміновими речовинами може бути ефективним додатковим компонентом лікування собак за ендокардіозу мітрального клапана.

СПИСОК ВИКОРИТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fox P. R. (2012). Pathology of myxomatous mitral valve disease in the dog. *Journal of veterinary cardiology : the official journal of the European Society of Veterinary Cardiology*, 14(1), 103–126. <https://doi.org/10.1016/j.jvc.2012.02.001>
2. Keene, B. W., Atkins, C. E., Bonagura, J. D., Fox, P. R., Häggström, J., Fuentes, V. L., Oyama, M. A., Rush, J. E., Stepien, R., & Uechi, M. (2019). ACVIM consensus guidelines for the diagnosis and treatment of myxomatous mitral valve disease in dogs. *Journal of veterinary internal medicine*, 33(3), 1127–1140. <https://doi.org/10.1111/jvim.15488>
3. Parker, H. G., & Kilroy-Glynn, P. (2012). Myxomatous mitral valve disease in dogs: does size matter?. *Journal of veterinary cardiology : the official journal of the European Society of Veterinary Cardiology*, 14(1), 19–29. <https://doi.org/10.1016/j.jvc.2012.01.006>
4. Rubio, C. P., Saril, A., Kocaturk, M., Tanaka, R., Koch, J., Ceron, J. J., & Yilmaz, Z. (2020). Changes of inflammatory and oxidative stress biomarkers in dogs with different stages of heart failure. *BMC veterinary research*, 16(1), 433. <https://doi.org/10.1186/s12917-020-02650-7>
5. Tomsič, K., Domanjko Petrič, A., Nemec, A., Pirman, T., Rezar, V., Seliškar, A., Vovk, T., & Nemec Svete, A. (2023). Evaluation of antioxidant status and lipid peroxidation in dogs with myxomatous mitral valve degeneration stage B1. *Frontiers in veterinary science*, 10, 1203480. <https://doi.org/10.3389/fvets.2023.1203480>

УДК 619:616.853-07

БОГДАН А.А., здобувач ступеня д-ра філософії,

СУСЛОВА Н.І., канд. вет. наук

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

ОЦІНКА ЯКОСТІ СНУ У СОБАК ЗА ІДІОПАТИЧНОЇ ЕПІЛЕПСІЇ

Досліджено відмінності у якості сну між собаками з ідіопатичною епілепсією (ІЕ) та здоровими контрольними тваринами в умовах української клінічної практики на базі клініки «ANIMALIA». Власники заповнювали валідований опитувальник SNoRE. Встановлено, що собаки з ІЕ демонструють гіршу якість сну ($p < 0,001$) порівняно з контролем. Не виявлено значущої асоціації між якістю сну та частотою нападів чи використанням антиепілептичних препаратів.

Ключові слова: ідіопатична епілепсія, собаки, якість сну, опитувальник SNoRE, антиепілептичні препарати.

Ідіопатична епілепсія (ІЕ) є одним з найпоширеніших хронічних неврологічних захворювань у собак із загальною поширеністю у практиках первинної ланки від 0,62 до 0,82% [1]. У гуманній медицині двонаправлений зв'язок між епілепсією та сном добре задокументований; пацієнти з епілепсією у 2–3 рази частіше страждають на розлади сну, що, у свою чергу, може погіршувати контроль над нападами [2]. Окрім того, відомо, що деякі антиепілептичні препарати (АЕП) можуть безпосередньо впливати на архітектуру сну.

У ветеринарній медицині, попри схожість патофізіології, цей зв'язок залишається недостатньо вивченим. Попередні спроби оцінити сон у собак з ІЕ за допомогою моніторів активності (актиграфів) не виявили суттєвих відмінностей у показниках сну порівняно з контролем [3]. Проте, актиграфія є непрямим методом, який може не фіксувати специфічні порушення. Метою нашого дослідження є апробація та застосування валідованого опитувальника якості сну (SNoRE) [4] для оцінки сну у локальній когорті собак з ІЕ у м. Дніпро.

Дослідження проводили на базі ветеринарної клініки «Animalia» (м. Дніпро) у період 2024–2025 рр. Було сформовано дві групи: дослідна ($n = 32$) – собаки з підтвердженим діагнозом ІЕ та контрольна ($n = 32$) – клінічно здорові собаки, підібрані за віком, статтю та породною групою. Критерії включення до дослідної групи вимагали діагнозу ІЕ, що відповідає рівню діагностичної впевненості Tier II (IVETF), включно з нормальними результатами лабораторних тестів та MPT [5].

Власники обох груп заповнювали валідований опитувальник SNoRE (Sleep and Nighttime Restlessness Evaluation) [4]. Це анкетування складається з 6 питань, згрупованих у два фактори: Фактор 1 ("якість сну" – здатність заснути, безперервність сну, нічні пробудження) та Фактор 2 ("переривання сну через сновидіння" – вокалізація, посмикування). Вищі бали відповідають гіршій якості сну. Статистичний аналіз проводили з використанням непараметричних тестів (Вілкоксона, Крускала-Уолліса), рівень значущості встановлено за $p \leq 0,05$.

Між дослідною та контрольною групами були виявлені суттєві відмінності у загальних балах опитувальника SNoRE. Собаки з ідіопатичною епілепсією мали значно вищий медіанний бал (12; діапазон 6–33) порівняно з контрольною групою (8; діапазон 6–22; $p < 0,001$). Ця різниця була зумовлена виключно Фактором 1 (якість сну), де медіанний бал у собак з ІЕ був 9, а у контрольних – 5 ($p < 0,001$). За Фактором 2 (переривання через сновидіння) значущих відмінностей виявлено не було ($p = 0,99$).

При подальшому аналізі групи собак з ІЕ не було виявлено статистично значущої асоціації між загальним балом SNoRE та частотою нападів, наявністю кластерних нападів або кількістю отримуваних АЕП. Окрім того, 68,8% власників відзначили зміни у сні після нападу, причому 59,5% із них повідомили, що собаки сплять довше, ніж зазвичай.

Результати нашого дослідження на локальній когорті пацієнтів підтверджують, що собаки з ІЕ відчувають негативні зміни у якості сну. Ці дані

узгоджуються з аналогічними спостереженнями у людей [2]. Отримані результати відрізняються від попередніх досліджень, що покладалися на актиграфи [3], що підкреслює вищу чутливість валідованого опитувальника SNoRE [4] для виявлення саме якісних порушень сну.

Несподіваною була відсутність зв'язку між якістю сну та частотою нападів або прийомом АЕП, оскільки у людей такий зв'язок існує. Це може бути пов'язано з обмеженим розміром вибірки (*underpowered analysis*) для виявлення більш тонких ефектів від конкретних препаратів, що співпадає з висновками оригінального дослідження [Mondino et al.].

Таким чином, ІЕ у собак асоційована з погіршенням якості сну, що не залежить від активності самої хвороби чи терапії. Це підкреслює важливість моніторингу та менеджменту розладів сну як окремого аспекту ведення пацієнтів з епілепсією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kearsley-Fleet L., O'Neill D. G., Volk H. A. et al. Prevalence and Risk Factors for Canine Epilepsy of Unknown Origin in the UK. *Veterinary Record*. 2013. Vol. 172. P. 338.
2. Manni R., Terzaghi M. Comorbidity Between Epilepsy and Sleep Disorders. *Epilepsy Research*. 2010, Vol. 90, P. 171–177.
3. Barry M., Cameron S., Kent S. et al. Daytime and Nocturnal Activity in Treated Dogs With Idiopathic Epilepsy Compared to Matched Unaffected Controls. *Journal of Veterinary Internal Medicine*. 2021. Vol. 35. P. 1826–1833.
4. Mondino A., Ludwig C., Menchaca C. et al. Development and Validation of a Sleep Questionnaire, SNoRE 3.0, to Evaluate Sleep in Companion Dogs. *Scientific Reports*. 2023. Vol. 13. P. 13340.
5. De Risio L., Bhatti S., Muñana K. et al. International Veterinary Epilepsy Task Force Consensus Proposal: Diagnostic Approach to Epilepsy in Dogs. *BMC Veterinary Research*. 2015. Vol. 11. P. 148.

УДК 636.09:616.31

БІЛИЙ Д.Д., д-р вет. наук

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

СТОМАТОЛОГІЧНІ ХВОРОБИ У СОБАК

Представлено актуальні клінічні питання поширення та лікування зубощелепової патології у собак, висвітлено чинники, які впливають на ефективність стоматологічної допомоги та прогноз перебігу захворювання.

Ключові слова: собаки, стоматологічні хвороби, предиктори зубощелепової патології, лікування.

Проблема діагностики, прогнозування перебігу та лікування стоматологічної патології у собак і котів залишається актуальною, що зумовлено збільшенням кількості домашніх компаньйонів, відсутністю єдиної стратегії підтримки здоров'я ротової порожнини, недостатньою